Стаття та будь-який пов'язаний з нею опублікований матеріал поширюється за ліцензією Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0).
The article and any related published material are licensed under the Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0).

УДК 327.8:351.86(477)
DOI: https://doi.org/10.17721/2519-481X/2026/91-02

Григорій СИТНИК, доктор наук з державного управління, професор
ORCID ID: 0000-0002-3083-5733
e-mail: grygorii.sytnyk@knu.ua
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Дарина МАЙЄР, аспірант
ORCID ID: 0009-0008-6034-7184
e-mail: ukrdar@gmail.com
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Вступ. ***Повномасштабна російська агресія інтенсифікувала дипломатичну активність України, а також змінила функціональне місце зовнішньополітичної діяльності у системі забезпечення національної безпеки. Міжнародна взаємодія дедалі безпосередніше пов'язується з отриманням озброєння, розвитком оборонного виробництва, підготовкою персоналу, доступом до технологій, інституціоналізацією довгострокової підтримки та використанням бойового досвіду. Метою статті є виявлення та теоретичне узагальнення особливостей трансформації зовнішньополітичної діяльності України як інструменту забезпечення національної безпеки в умовах російсько-української війни, визначення механізмів перетворення зовнішньополітичних рішень та міжнародної взаємодії у безпекові спроможності держави, а також встановлення їх значення для забезпечення національної безпеки у воєнний період і довгостроковій перспективі.***

Методи. ***Застосовано якісний дизайн multiple-case study, structured focused comparison та елементи process tracing. Емпіричний період охоплює 24 лютого 2022 р. – 30 вересня 2026 р. Кейси згруповано у три типи механізмів: коаліційно-спроможнісний, ресурсно-промисловий та інституційно-безпековий.***

Результати. ***Аналіз UDCG/Ramstein, capability coalitions, Drone Coalition, Danish Model, Build with Ukraine, двосторонніх безпекових угод, NSATU та JATEC засвідчив, що зовнішньополітична діяльність України дедалі активніше включається у створення, відтворення та адаптацію конкретних безпекових спроможностей. Виявлено сім повторюваних характеристик трансформації: спроможнісну орієнтацію; коаліційно-мережевий характер; скорочення причинного ланцюга між дипломатичним рішенням і формуванням спроможності; міжсекторальність; адаптивність; інституціоналізацію; поступовий перехід України від переважно отримувача допомоги до співвиробника безпеки. Запропоновано причинно-функціональну модель, що поєднує безпекову потребу, зовнішньополітичну артикуляцію, міжнародну коаліціізацію, інституціоналізацію, мобілізацію ресурсів, формування спроможності, практичне застосування, зворотний зв'язок і адаптацію.***

Висновки. ***У 2022–2026 рр. зовнішньополітична діяльність України набула виразного спроможнісного виміру. Найбільший довгостроковий потенціал мають механізми, що вже створюють стійкі інституційні, виробничі, технологічні та навчальні зв'язки між Україною і партнерами та можуть бути інтегровані у постійну систему забезпечення національної безпеки.***

Ключові слова: російсько-українська війна; міжнародні коаліції; оборонна дипломатія; військові спроможності; оборонно-промислова кооперація; інституціоналізація; стратегічна адаптація.

Вступ

Повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України стала не лише безпосередньою воєнною загрозою державному суверенітету і територіальній цілісності України, а й чинником фундаментальної трансформації механізмів забезпечення її національної безпеки. В умовах війни значна частина критично необхідних державі ресурсів, спроможностей і політичних рішень формується поза межами національної юрисдикції та залежить від характеру взаємодії з іноземними державами, міжнародними організаціями та багатосторонніми коаліціями. Військова допомога, системи протиповітряної і протиракетної оборони, боєприпаси, фінансові ресурси, технології, розвідувальна інформація, підготовка військовослужбовців, підтримка оборонного виробництва та довгострокові міжнародні домовленості безпосередньо пов'язані зі здатністю України протидіяти агресії та підтримувати державну стійкість.

За таких умов змінюється функціональна роль зовнішньополітичної діяльності. Якщо у мирний період її вплив на національну безпеку значною мірою реалізується через формування сприятливого міжнародного середовища, розвиток партнерств, участь у міжнародних організаціях, запобігання загрозам і просування національних інтересів, то під час повномасштабної війни причинний зв'язок між зовнішньополітичним рішенням і конкретною безпековою спроможністю суттєво скорочується. Результатом переговорів або міжнародної координації можуть ставати не лише політичні декларації чи дипломатичні домовленості, а конкретні системи озброєння, виробничі потужності, навчальні програми, технологічні рішення, інституційні механізми підтримки та довгострокові зобов'язання партнерів.

Одним із найбільш показових проявів цього процесу стала еволюція Ukraine Defense Contact Group (UDCG), відомої як формат «Рамштайн». Створений 26 квітня 2022 р. механізм до 2026 р. об'єднав понад 50 держав і забезпечив понад 150 млрд дол. США військової

© Ситник Григорій, Майєр Дарина, 2026

підтримки. Однак принципово важливішою для цього дослідження є його функціональна трансформація: від координації невідкладних поставок до формування спеціалізованих коаліцій спроможностей і довгострокового планування розвитку Сил оборони України (Міністерство оборони України, 2026a).

Паралельно трансформується ресурсна модель міжнародної підтримки. Запроваджена у 2024 р. «данська модель» створила механізм прямого фінансування іноземними партнерами виробництва озброєння українськими підприємствами. У 2025 р. зовнішнє фінансування українського оборонно-промислового комплексу сягнуло 6,1 млрд дол. США, з яких близько 1,8 млрд дол. було спрямовано за «данською моделлю», а понад 4,3 млрд дол. – через прямі закупівлі партнерами в українських виробників (Міністерство оборони України, 2026b). У цьому випадку зовнішньополітичне рішення вже безпосередньо впливає не тільки на кількість отриманого озброєння, а й на внутрішню виробничу спроможність держави.

Відбувається також інституціоналізація довгострокового безпекового співробітництва. Спільна декларація G7 про підтримку України від 12 липня 2023 р. започаткувала систему двосторонніх довгострокових security commitments and arrangements, спрямованих на створення сталої сили, здатної захищати Україну та стримувати майбутню агресію (G7, 2023). Після підписання домовленості з Болгарією 30 березня 2026 р. Україна мала 29 таких угод і домовленостей із державами-партнерами та Європейським Союзом (Президент України, 2026).

Створення NATO Security Assistance and Training for Ukraine (NSATU) та NATO–Ukraine Joint Analysis, Training and Education Centre (JATEC) додатково демонструє поступовий перехід частини міжнародної підтримки від кризового реагування до довгострокової координації, підготовки, взаємосумісності та інституційного навчання. НАТО визначає NSATU як механізм переведення security assistance Україні на довгострокову, передбачувану й узгоджену основу, тоді як JATEC створює двосторонній канал аналізу й використання українського бойового досвіду у трансформації України та Альянсу (NATO, 2024; NATO, 2026; JATEC, 2026).

Теоретичне осмислення зазначених процесів спирається на кілька напрямів досліджень. Foreign Policy Analysis переносить увагу з держави як абстрактного унітарного суб'єкта на конкретних акторів та інституції, через рішення яких формується зовнішньополітична поведінка (Hudson, 2005). Концепція security governance акцентує на множинності суб'єктів, мережевих формах взаємодії та інституційній диференціації сучасного управління безпекою (Krahmann, 2003). Для українського випадку це особливо релевантно, оскільки значна частина нових механізмів функціонує не в межах однієї міжнародної організації або класичного військового союзу, а через взаємопов'язану систему коаліцій, двосторонніх домовленостей, промислових форматів та інституцій НАТО.

Додаткові теоретичні орієнтири дають дослідження дипломатичних стратегій держав, економічного statecraft та адаптації союзницьких систем. Pedersen (2023) показує, як держави можуть використовувати структурну силу партнерів через shelter diplomacy, тоді як Farrell і Newman (2019) пояснюють, як асиметричні глобальні мережі перетворюються на ресурс державного впливу. Література про санкції наголошує, що економічний примус не можна оцінювати лише за завданими витратами: результат залежить від дизайну інструменту, цілей, коаліційності та контексту (Drezner, 2022; Giumelli et al., 2021; Meissner, 2023). Дослідження трансформації НАТО після російської агресії також демонструють посилення зв'язку між політичною координацією, стримуванням і розвитком військових спроможностей на східному фланзі (Mälksoo, 2024).

Безпосередній взаємозв'язок зовнішньополітичної діяльності та національної безпеки в українській літературі досліджувала Гриценко (2021), яка систематизувала зовнішньополітичні інструменти захисту національної безпеки у чотири групи: військову силу, економічні заходи, дипломатичну та розвідувальну діяльність. Ця робота створює важливу теоретичну основу для інструментального розуміння зовнішньої політики, але передує повномасштабному вторгненню та не охоплює механізми, сформовані після 2022 р.

Після початку повномасштабної війни дослідження окремих складових суттєво розширилися. Drab і Żakowska (2024) показують значення defence diplomacy, виокремлюючи військову допомогу, військову освіту, intelligence sharing і правове співробітництво. Сухорольський і Сухорольська (2024) аналізують публічну дипломатію України через категорію reputational security. Зубчик і Рубан (2024) розглядають економічну дипломатію як механізм публічного управління, пов'язаний із конкурентоспроможністю і національною безпекою.

Окремий напрям становлять дослідження конкретних форматів міжнародної підтримки. Бузаров (2024) аналізує «Рамштайн» у контексті формування нової міжнародної безпекової архітектури, звертаючи увагу на його недостатню формалізацію та залежність від політичної волі учасників. Maksak (2024) показує еволюцію capability coalitions від забезпечення невідкладних потреб України до потенційної основи довгострокового регіонального оборонного співробітництва. Myronov (2026) розглядає strategic assistance як багатовимірну систему, що інтегрує військові, економічні, гуманітарні, енергетичні й дипломатичні складові міжнародної підтримки. Однак предметом такого аналізу є передусім архітектура допомоги, тоді як активна роль зовнішньополітичної діяльності України у формуванні й трансформації цих механізмів залишається другорядною.

Безпосередньо змінам дипломатії України присвячено дослідження Банчук-Петросової, Кравченко та Жеребятнікової (2026), які аналізують дипломатичні інструменти, міжнародну підтримку та зовнішньополітичні пріоритети України в умовах війни. Zhakun (2025) визначає wartime diplomacy як адаптивний політико-правовий механізм, що поєднує дипломатичні, санкційні, безпекові й інституційні засоби.

Довгострокова інституціоналізація окремо досліджується в роботах про двосторонні безпекові угоди. Каптан (2025) розглядає їх юридичну природу та внесок в оборонний потенціал України; Shevchenko і Herd (2025) – потенційну роль у формуванні європейського механізму reassurance and deterrence; Лозінська (2026) – їх як гібридні правові механізми та елемент мережевої архітектури безпеки.

З іншої перспективи Haesebrouck (2024) та Massie і Tallová (2025) досліджують чинники, які пояснюють відмінності в обсягах військової підтримки України державами-партнерами. Martill і Sus (2025) аналізують

зміни зовнішньої політики європейських держав після російського вторгнення, тоді як Riddervold і Rieker (2024) показують, що війна прискорила розвиток ЄС як зовнішньополітичного й безпекового актора, здатного комбінувати різні інструменти і ресурси.

Таким чином, наявна література достатньо широко висвітлює окремі прояви трансформації дипломатії України, міжнародної військової допомоги, defence diplomacy, public diplomacy, UDCG/Ramstein, capability coalitions, bilateral security agreements та поведінки держав-партнерів. Водночас ці явища переважно досліджуються автономно. Наукова прогалина полягає у недостатній теоретико-методологічній інтеграції зазначених механізмів у цілісне пояснення того, яким чином зовнішньополітичні рішення, переговори, міжнародні коаліції та домовленості України трансформуються у конкретні спроможності забезпечення національної безпеки, а також які з механізмів, сформованих під час війни, набувають довгострокового інституційного характеру.

Метою статті є виявлення та теоретичне узагальнення особливостей трансформаціїзовнішньополітичної діяльності України як інструменту забезпечення національної безпеки в умовах російсько-української війни, визначення механізмів перетворення зовнішньополітичних рішень та міжнародної взаємодії у безпекові спроможності держави, а також встановлення їх значення для забезпечення національної безпеки у воєнний період і довгостроковій перспективі.

Основне дослідницьке питання сформульовано так: яким чином російсько-українська війна трансформувала зовнішньополітичну діяльність України як інструмент забезпечення національної безпеки, через які механізми зовнішньополітичні рішення та міжнародна взаємодія конвертуються у конкретні безпекові спроможності держави та які з цих механізмів набувають довгострокового інституційного характеру? Робоча гіпотеза полягає в тому, що повномасштабна війна спричинила формування адаптивного типу зовнішньополітичної діяльності України, у межах якого міжнародна коаліціізація, ресурсно-промислова кооперація та інституціоналізація безпекового співробітництва утворюють взаємопов'язаний механізм формування, відтворення та адаптації спроможностей забезпечення національної безпеки.

Методи

Дослідження виконано в межах якісного дизайну multiple-case study із застосуванням structured focused comparison та елементів process tracing. Такий дизайн відповідає дослідницькому питанню, спрямованому не на визначення статистичної поширеності явища, а на пояснення механізму, через який зовнішньополітична діяльність конвертується у безпекові спроможності (George & Bennett, 2005; Yin, 2018).

Емпіричний період охоплює 24 лютого 2022 р. – 30 вересня 2026 р. Події після 2014 р. використовуються як ретроспективний контекст, однак основним предметом емпіричного аналізу є механізми, створені, істотно масштабовані або інституційно трансформовані після початку повномасштабної агресії.

Одиницею аналізу визначено міжнародний механізм, через який зовнішньополітична взаємодія України трансформується у ресурс, технологію, виробничу можливість, знання, організаційну структуру або інший результат, що впливає на здатність держави виконувати безпекові функції. Відбір кейсів здійснено цілеспрямовано за критеріями теоретичної репрезентативності: прямий зв'язок із ключовою безпековою потребою; активна участь України у формулюванні потреби, переговорах або інституціоналізації механізму; можливість простежити зв'язок між міжнародним рішенням і конкретною спроможністю; наявність достатньої документальної бази; представлення різних типів механізмів.

Кейси об'єднано у три аналітичні групи: коаліційно-спроможнісні – UDCG/Ramstein, capability coalitions, Drone Coalition; ресурсно-промислові – Danish Model, прямі закупівлі державами-партнерами продукції українського ОПК, Build with Ukraine; інституційно-безпекові – bilateral security agreements, NSATU та JATEC.

До кожного кейсу застосовано однакову аналітичну послідовність: безпекова потреба → її зовнішньополітична артикуляція → залучені міжнародні актори → інституційна форма → мобілізовані ресурси, технології або знання → сформована спроможність → зворотний зв'язок → ступінь інституціоналізації. Така структурованість дозволяє зіставляти механізми, що істотно відрізняються за організаційною формою, але виконують подібну функцію перетворення зовнішньої взаємодії на спроможність.

Елементи process tracing використано для реконструкції проміжних причинних ланок. Метод дозволяє відрізняти просту часову послідовність від механізму, який реально пов'язує передбачувану причину з результатом (Beach & Pedersen, 2019). Відповідно, сам факт існування дипломатичного формату до появи певної спроможності не вважався достатнім доказом причинного зв'язку.

Джерельну базу сформовано за принципом тріангуляції. Використовувалися первинні офіційні документи України, НАТО, G7 та держав-партнерів; рецензовані наукові публікації; аналітичні матеріали профільних
дослідницьких установ. Для нових механізмів 2025–2026 рр., щодо яких академічна література ще обмежена, фактичні параметри перевірялися насамперед за первинними офіційними джерелами.

Аналітично розмежовано зовнішньополітичний output, безпекову спроможність і безпековий ефект. Output означає безпосередній результат міжнародної взаємодії – угоду, рішення, коаліцію, фінансування або створену структуру. Спроможність – здатність держави виконувати конкретну безпекову функцію. Безпековий ефект – ширшу зміну рівня захищеності національних інтересів. Це розмежування запобігає ототожненню дипломатичної активності із кінцевою безпековою результативністю.

Дослідження не передбачає повної атрибуції кінцевого безпекового ефекту зовнішньополітичній діяльності. Військові результати залежать також від внутрішніх ресурсів України, стану Сил оборони, ОПК, дій противника та інших чинників. Тому аналізується насамперед обґрунтований внесок зовнішньополітичного механізму у формування відповідної спроможності. Для підвищення внутрішньої валідності враховувалися альтернативні пояснення: можливість виникнення спроможності незалежно від аналізованого механізму; переважно одностороння ініціатива партнерів; домінування внутрішніх ресурсів

України; символічна інституціоналізація без істотної зміни практичного змісту.

Основним обмеженням є нерівномірний доступ до інформації. Частина рішень щодо військової допомоги, розвідувальної взаємодії, технологій та оборонного планування є непублічною. Крім того, значна частина механізмів ще розвивається, тому дослідження встановлює їх функціональну логіку станом на 30 вересня 2026 р., але не претендує на остаточну оцінку їх історичної результативності.

Результати

Функціональна трансформація зовнішньополітичної діяльності

Міжкейсний аналіз засвідчив, що після 24 лютого 2022 р. зміни зовнішньополітичної діяльності України не зводяться до кількісного збільшення дипломатичних контактів або масштабів міжнародної підтримки. Поряд із традиційною функцією формування зовнішніх умов безпеки зовнішньополітична діяльність дедалі безпосередніше включається у створення, посилення, відтворення та адаптацію спроможностей, необхідних державі для протидії агресії.

Для опису цього явища у статті пропонується використовувати аналітичну категорію «спроможнісно орієнтована зовнішньополітична діяльність» – тип зовнішньополітичної діяльності, за якого міжнародна взаємодія системно спрямовується не лише на отримання дипломатичного або політичного результату, а на створення, підтримання чи розвиток конкретної здатності держави забезпечувати національну безпеку. Ця категорія не замінює традиційні функції зовнішньої політики і не передбачає її ототожнення з військовим управлінням. Йдеться про додатковий функціональний вимір, особливо виражений в умовах тривалої війни.

Коаліційно-спроможнісний механізм

Першим проявом трансформації є еволюція UDCG/Ramstein. Формат виник 26 квітня 2022 р. як механізм координації військової допомоги. До 2026 р. він об'єднав понад 50 держав і забезпечив понад 150 млрд дол. США військової підтримки (Міністерство оборони України, 2026a). Для цього дослідження важливішою є не сума допомоги, а зміна внутрішньої логіки механізму.

У межах UDCG сформувалися спеціалізовані capability coalitions. У січні 2025 р. вісім коаліцій схвалили roadmaps розвитку майбутніх Сил оборони України до 2027 р. Документи були спрямовані одночасно на задоволення wartime requirements і формування future force, здатної до стримування та сумісної з НАТО (Міністерство оборони України, 2025a). У квітні 2025 р. було створено дев'яту – Electronic Warfare Coalition. Її поява прямо пов'язувалася зі зростанням ролі РЕБ у сучасній війні, а предмет діяльності включав не лише закупівлю обладнання, але й підготовку персоналу, розвиток політик і доктрин (Міністерство оборони України, 2025b).

Таким чином, структура міжнародної підтримки адаптується до зміни характеру війни. Бойова потреба може бути перетворена на дипломатично сформульований запит, далі – на спеціалізовану міжнародну коаліцію і, зрештою, на довгостроковий capability-development mechanism. Це підтверджує висновок Maksak (2024) про еволюцію capability coalitions від відповіді на невідкладні потреби до довгострокового оборонного співробітництва, але дозволяє додатково простежити їх місце у причинному ланцюгу зовнішньополітичного формування спроможностей.

Показовим прикладом є Drone Coalition. Її діяльність охоплює міжнародні тендери, закупівлі БПЛА, тестування і залучення українських виробників. У 2025 р. українські компанії були допущені до міжнародних закупівель, що демонструє включення внутрішньої технологічної екосистеми у багатосторонній механізм підтримки (Міністерство оборони України, 2025c). Причинний ланцюг набуває такого вигляду: бойова потреба → зовнішньополітична артикуляція → міжнародна коаліція → фінансування / закупівля / навчання → військова або технологічна спроможність → бойове застосування → нова потреба.

Отже, коаліційно-спроможнісний механізм означає перехід від дипломатичного забезпечення окремих поставок до участі зовнішньополітичної діяльності у структурованому розвитку capability. У цьому сенсі Ramstein, який Buzarov (2024) розглядає як потенційний елемент нової безпекової архітектури, одночасно виконує більш прикладну функцію – організує довгострокову взаємодію навколо конкретних спроможностей.

Ресурсно-промисловий механізм

Другий тип трансформації пов'язаний із включенням українського ОПК у міжнародну систему підтримки. За традиційною моделлю партнер виробляє або закуповує озброєння і передає його Україні. У 2024 р. Danish Model створила іншу конструкцію: зовнішні фінансові ресурси спрямовуються на виробництво українськими підприємствами.

У 2025 р. іноземне фінансування українського ОПК становило 6,1 млрд дол. США проти приблизно 600 млн дол. у 2024 р. Майже 1,8 млрд дол. було залучено за Danish Model, понад 4,3 млрд дол. – через прямі закупівлі партнерами у внутрішніх виробників (Міністерство оборони України, 2026b). Відповідний ланцюг має вигляд: міжнародні переговори → рішення партнера про фінансування → контракт із українським виробником → внутрішнє виробництво → військова спроможність.

Така модель має інший стратегічний ефект, ніж передача готового ресурсу: вона підтримує власну виробничу екосистему України і потенційно збільшує її здатність самостійно відтворювати необхідну спроможність. Водночас це не усуває залежності від зовнішнього фінансування, політичних рішень партнерів і доступу до компонентів, тому ресурсно-промислова трансформація означає зміну структури взаємозалежності, а не повну автономізацію.

Наступним етапом стала ініціатива Build with Ukraine, оголошена у 2025 р. у межах Ramstein. Її логіка полягає у спільному виробництві українських систем на території держав-партнерів. У цьому випадку напрям трансферу стає двостороннім: міжнародний ресурс → українське виробництво, але одночасно українська технологія / бойовий досвід → міжнародна виробнича система. Це дозволяє виявити перехід від моделі donor–recipient до елементів co-production of security capabilities.

У ширшому теоретичному контексті цей процес узгоджується з дослідженнями weaponized interdependence, які показують, що мережі фінансів, технологій та виробництва можуть ставати безпековим ресурсом держави (Farrell & Newman, 2019). Для України принципове значення має не лише доступ до таких

мереж, а здатність через зовнішньополітичні домовленості інтегрувати власний ОПК у партнерські виробничі та фінансові механізми.

Інституційно-безпековий механізм

Третя група кейсів характеризує поступовий перехід від кризової підтримки до довгострокових механізмів. Спільна декларація G7 2023 р. започаткувала переговори про bilateral, long-term security commitments and arrangements. Їх заявленою метою є формування стійкої сили, здатної обороняти Україну зараз і стримувати майбутню агресію (G7, 2023).

Після угоди з Болгарією 30 березня 2026 р. загальна кількість таких домовленостей сягнула 29. Вони не є еквівалентом ст. 5 Вашингтонського договору і не встановлюють автоматичного вступу партнерів у війну, але оформлюють довгострокові напрями військової допомоги, оборонно-промислового співробітництва, intelligence cooperation, кібербезпеки, протидії гібридним загрозам, енергетичної стійкості та санкційної політики (Президент України, 2026). Функціонально вони переводять частину підтримки від окремого політичного рішення до повторюваного й структурованого міжнародного механізму.

Ще виразнішим прикладом є NSATU. Рішення про його створення було ухвалено на Вашингтонському саміті НАТО 2024 р. НАТО визначає NSATU як command, що координує військову допомогу й тренування, ремонт, логістику і довгостроковий розвиток українських збройних сил та переводить security assistance на enduring footing (NATO, 2024; 2026). У цьому випадку простежується перехід: національні програми допомоги → багатостороння координація → спеціалізована постійна структура.

JATEC демонструє іншу форму інституціоналізації – перетворення досвіду війни на системне знання. Центр є першою спільною організацією НАТО–Україна в NATO Command Structure. За перший рік роботи він сформував напрями діяльності у сфері warfare development, C4 і digitalisation, human dimension and education, total defence, transformation and interoperability, а український operational experience інтегрується у трансформаційну діяльність НАТО (JATEC, 2026). Тут рух стає двостороннім: NATO resources / standards → Ukraine, і водночас Ukrainian combat experience → NATO learning / transformation.

Це важливий індикатор переходу України від виключно отримувача допомоги до суб'єкта, який також генерує знання і технологічний досвід для ширшої євроатлантичної системи. У поєднанні з security agreements та NSATU JATEC свідчить, що інституціоналізація охоплює не лише передачу матеріальних ресурсів, а й довгострокову координацію, навчання та адаптацію.

Міжкейсне порівняння

Порівняння трьох груп механізмів дозволило виокремити сім повторюваних характеристик. Перша – спроможнісна орієнтація: дипломатичний результат дедалі частіше оцінюється через здатність створити конкретну військову, технологічну, промислову або інституційну можливість. Друга – коаліційно-мережевий характер: поряд із класичними двосторонніми відносинами формуються спеціалізовані міжнародні мережі навколо конкретних функціональних потреб.

Третя особливість – скорочення причинного ланцюга між зовнішньополітичною дією та спроможністю. Міжнародна домовленість може безпосередньо трансформуватися у фінансування виробництва, закупівлю, навчання або створення міжнародної структури. Четверта – міжсекторальність: зовнішньополітична діяльність системно перетинається з оборонною, промисловою, технологічною, економічною, інформаційною та освітньою політиками.

П'ята особливість – адаптивність. Зміна бойових потреб впливає на конфігурацію міжнародних механізмів, що видно на прикладі Drone Coalition, EW Coalition та JATEC. Шоста – інституціоналізація: частина форматів переходить від ситуативної реакції до roadmaps, довгострокових agreements і постійних структур. Сьома – перехід від отримувача до співвиробника безпеки: Україна дедалі частіше виступає не лише отримувачем ресурсів, а джерелом виробничих рішень, технологій та operational knowledge.

Ці характеристики не проявляються в кожному кейсі однаковою мірою. Саме повторюваність у механізмах різної природи – від багатосторонніх коаліцій до промислового фінансування та інституцій НАТО – дає підстави розглядати їх як ознаки системної функціональної трансформації, а не як властивості окремого формату.

Таблиця 1

Механізми трансформації зовнішньополітичної діяльності України

Тип механізму	Зовнішньополітичний результат	Формована спроможність	Довгостроковий прояв
Коаліційно-спроможнісний	коаліція, узгодження потреб і планів	озброєння, навчання, інфраструктура, capability development	roadmaps, спеціалізація, future force planning
Ресурсно-промисловий	домовленість про фінансування / виробництво	внутрішня та спільна оборонна промисловість	міжнародні виробничі ланцюги
Інституційно-безпековий	угода або постійний механізм	координація, навчання, planning, interoperability, institutional learning	bilateral agreements, NSATU, JATEC

Джерело: розроблено авторами

На основі міжкейсного порівняння запропоновано причинно-функціональну модель трансформації зовнішньополітичної діяльності України (рис. 1). Її початковим елементом є безпекова потреба, сформована зміною воєнно-стратегічного середовища або практичним досвідом застосування наявних спроможностей. Наступною ланкою є зовнішньополітична артикуляція потреби – її

перетворення на предмет переговорів, міжнародної комунікації та коаліційного будівництва.

Успішна артикуляція може привести до міжнародної коаліціазації або двосторонньої домовленості, у межах якої визначаються партнери, механізми, ресурси та форми відповідальності. Подальша інституціоналізація переводить політичне рішення у відносно стабільну організаційну форму – коаліцію спроможностей, угоду, фонд, міжнародну програму, командну структуру, закупівельний механізм або спільний центр. Через цей механізм здійснюється мобілізація ресурсів, технологій, виробничих можливостей або знань.

Їх використання забезпечує формування або відтворення національної безпекової спроможності, яка застосовується на практиці. Результати практичного застосування формують бойовий та управлінський досвід, що генерує нову інформацію про ефективність, вразливості та зміну характеру загрози. Через механізм зворотного зв'язку цей досвід повертається у зовнішньополітичну й міжнародну систему, спричиняючи адаптацію існуючого механізму або формування нового.

Принциповою особливістю моделі є те, що процес не завершується дипломатичним output. Міжнародний результат інтегрується у внутрішню систему забезпечення національної безпеки, а досвід використання спроможності повертається у міжнародний цикл і впливає на подальші рішення. Це дозволяє інтерпретувати трансформацію 2022–2026 рр. як поступове формування адаптивної спроможнісно орієнтованої моделі зовнішньополітичної діяльності

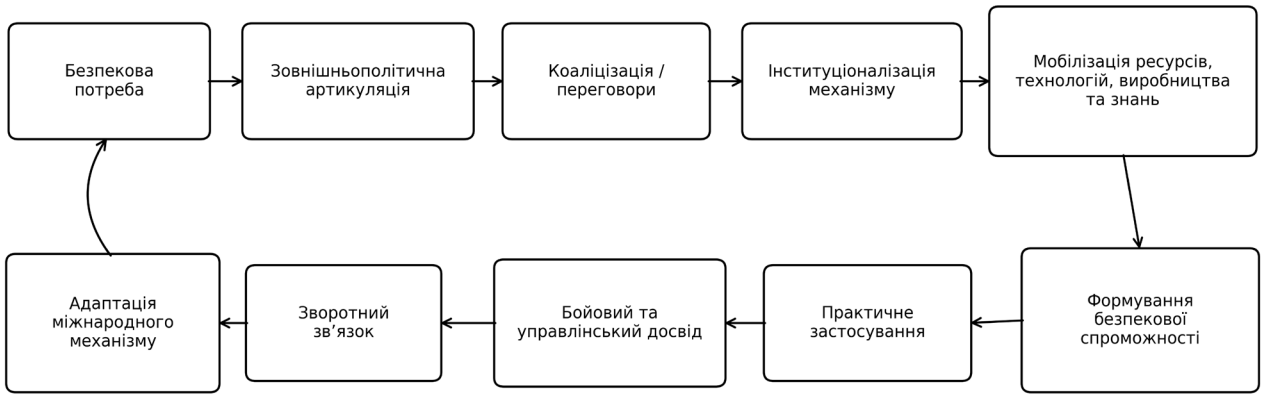

Рис. 1. Концептуальна модель трансформації зовнішньополітичної діяльності України у механізм формування безпекових спроможностей

Дискусія і висновки

Отримані результати частково узгоджуються з висновками Банчук-Петросової, Кравченко та Жеребятнікової (2026), які фіксують трансформацію дипломатичної діяльності України, зміну пріоритетів та розширення інструментарію. Водночас проведений аналіз дозволяє уточнити характер цієї трансформації. Йдеться не лише про інтенсифікацію дипломатії: її результати дедалі частіше матеріалізуються у конкретних військових, технологічних, промислових та інституційних спроможностях.

Результати також розширюють поняття wartime diplomacy, використане Zhakun (2025). Адаптація проявляється не лише в комбінуванні дипломатичних, санкційних та правових інструментів, але й у здатності змінювати саму міжнародну інституційну конфігурацію відповідно до потреб війни. Стосовно defence diplomacy результати підтверджують значення військової допомоги, освіти й intelligence sharing, виділених Drab і Żakowska (2024), однак показують, що в українському випадку вони дедалі частіше інтегруються з промисловою, технологічною й зовнішньоекономічною політиками.

Це має ширшу методологічну імплікацію: поділ дипломатії на defence, public, economic та інші види залишається корисним для аналізу окремих інструментів, але є недостатнім для пояснення механізму формування комплексної безпекової спроможності. Один і той самий результат може бути наслідком одночасної дії дипломатичних, фінансових, промислових, технологічних та інституційних інструментів.

Щодо Ramstein результати доповнюють роботи Buzarov (2024) і Maksak (2024). Значення формату полягає не тільки в масштабі підтримки або потенційній ролі у новій безпековій архітектурі. Його внутрішня функція поступово зміщується від assistance coordination до елементів capability planning, що особливо видно після запровадження capability coalitions і roadmaps до 2027 р. Такий висновок також узгоджується з ширшою літературою про foreign policy change європейських держав після 2022 р., яка демонструє адаптацію політичних та інституційних рамок підтримки України (Haesebrouck, 2024; Martill & Sus, 2025; Massie & Tallová, 2025).

Виявлений ресурсно-промисловий механізм перетинається з концепцією strategic assistance Myronov (2026), але змінює точку спостереження. Об'єктом є не структура міжнародної допомоги сама по собі, а активна зовнішньополітична діяльність України, через яку міжнародний ресурс спрямовується і трансформується у внутрішню спроможність. Danish Model і Build with Ukraine додатково свідчать про обмеженість моделі donor–recipient. В окремих сегментах формується co-production of security, коли Україна одночасно отримує міжнародний ресурс і постачає партнерам технології, виробничі рішення та operational knowledge.

JATEC посилює цей висновок: інституціоналізується не тільки передача досвіду НАТО Україні, але й рух українського combat knowledge у зворотному напрямі. Це створює елементи взаємного виробництва безпекового

знання. Водночас такий процес не означає симетричності ресурсів або політичної залежності: він радше демонструє, що взаємодія перестає бути суто односторонньою.

Угоди про безпекове співробітництво також підтверджують мережевий характер трансформації, описаний у правових дослідженнях Каптана (2025), Shevchenko і Herd (2025) та Лозінської (2026). Однак у запропонованій моделі вони розглядаються не ізольовано, а як один із проявів ширшого переходу від кризової підтримки до інституціоналізованого capability support. Цей процес кореспондує із загальною тенденцією розвитку НАТО та європейської безпеки після 2022 р., де стримування, довгострокове планування і розподіл тягаря набувають підвищеного значення (Mälksoo, 2024; Riddervold & Rieker, 2024).

Водночас інституціоналізацію не слід ототожнювати з гарантованою результативністю. Довгострокова угода, постійна структура або roadmap залишаються залежними від політичної волі партнерів, фінансування, зміни урядів, характеру міжнародного середовища та здатності України ефективно використовувати отримані можливості. Саме тому модель розмежовує інституційний output, сформовану спроможність і кінцевий безпековий ефект.

Отже, запропонована категорія спроможнісно орієнтованої зовнішньополітичної діяльності має описовий та аналітичний характер і потребує подальшої операціоналізації. Її доцільно розуміти як тип зовнішньополітичної діяльності, в якому міжнародна взаємодія системно спрямовується на створення, підтримання, відтворення або адаптацію спроможностей держави у сфері національної безпеки.

Проведений аналіз загалом підтверджує робочу гіпотезу. У 2022–2026 рр. міжнародна коаліціізація, ресурсно-промислова кооперація та інституціоналізація безпекового співробітництва сформували взаємопов'язані механізми, через які зовнішньополітична діяльність України дедалі безпосередніше бере участь у формуванні та адаптації спроможностей національної безпеки.

За результатами дослідження встановлено сім характерних ознак цієї трансформації: спроможнісну орієнтацію; коаліційно-мережевий характер; скорочення причинного ланцюга між зовнішньополітичним рішенням і безпековою спроможністю; міжсекторальність; адаптивність; інституціоналізацію; перехід України від переважно отримувача до співвиробника безпеки. У сукупності вони дають підстави трактувати досліджуваний процес як функціональну, а не лише кількісну зміну зовнішньополітичної діяльності.

Наукова новизна дослідження полягає не у твердженні про відсутність попередніх досліджень wartime diplomacy чи окремих міжнародних механізмів, а в їх інтеграції в єдину причинно-функціональну модель та систематизації повторюваних характеристик трансформації на основі міжкейсного порівняння. Практичне значення результатів полягає у можливості використовувати модель під час стратегічного планування зовнішньополітичної діяльності: формулювати зовнішньополітичні цілі через очікувану безпекову спроможність, узгоджувати дипломатичні пріоритети з потребами сектору безпеки і оборони та розвивати міжвідомчу координацію.

У довгостроковій перспективі найбільше значення можуть мати механізми, які вже створили стійкі інституційні, виробничі, технологічні або навчальні зв'язки між Україною та партнерами. Відповідно, після завершення активної фази війни стратегічним завданням може стати не демонтаж сформованої wartime architecture, а селективна трансформація найбільш результативних механізмів у постійну систему міжнародного забезпечення, відтворення та розвитку національних безпекових спроможностей.

Основними обмеженнями дослідження є його якісний характер, неповна доступність інформації та незавершеність більшості досліджуваних процесів. Перспективними напрямами подальших досліджень є операціоналізація категорії спроможнісно орієнтованої зовнішньополітичної діяльності; розроблення критеріїв та індикаторів її результативності; поглиблений process tracing окремих capability coalitions; а також дослідження взаємозв'язку міжнародних механізмів із внутрішньою системою стратегічного управління зовнішньополітичною діяльністю України.

Внесок авторів:

Григорій Ситник – концептуалізація, наукове керівництво, рецензування та редагування рукопису.

Дарина Майєр – концептуалізація, методологія, дослідження, валідація даних, формальний аналіз, візуалізація, підготовка первинного тексту рукопису.

Джерела фінансування. Це дослідження не отримало жодного гранту від фінансової установи в державному, комерційному або некомерційному секторах.

Використання інструментів штучного інтелекту. Під час підготовки рукопису використовувався ChatGPT (OpenAI, модель GPT-5.6 Sol) як допоміжний інструмент для пошуку й первинної систематизації літератури, структурування дослідження та редагування. Автор здійснила перевірку використаних джерел, фактологічних тверджень та інтерпретацій, визначила концепцію, методологію і наукові висновки та несе повну відповідальність за зміст рукопису.

Список використаних джерел

Банчук-Петросова, О. В., Кравченко, О. В., & Жеребятнікова, І. В. (2026). Дипломатичні інструменти України в умовах війни: міжнародна підтримка та зовнішньополітичні пріоритети. Міжнародні та політичні дослідження, 41, 13–23. https://doi.org/10.32782/2707-5206.2026.41.1

Бузаров, А. (2024). Результати «Рамштайна» для контурів нової архітектури міжнародної безпеки. Грані, 27(6), 21–28. https://doi.org/10.15421/1724108

Гриценко, А. (2021). Зовнішньополітичні інструменти захисту національної безпеки. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, 2(10), 5–23. https://doi.org/10.29038/2524-2679-2021-02-05-23

Зубчик, О., & Рубан, Ю. (2024). Економічна дипломатія як механізм публічного управління конкурентоспроможністю держави в контексті національної безпеки України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Національна безпека, 1(1), 19–25. https://doi.org/10.17721/3041-1912.2024/1-2/11

Каптан, М. В. (2025). Двосторонні безпекові угоди України як інструмент протидії російській агресії: правова оцінка. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки», 1, 42–46. https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2025-1-7

Лозінська, С. В. (2026). Двосторонні безпекові угоди України та дипломатія як чинники трансформації міжнародного права в умовах війни. Аналітично-порівняльне правознавство, 3(3), 425–429. https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.03.3.60

Міністерство оборони України. (2025a, 9 січня). Спільна заява Групи лідерів Коаліцій спроможностей. https://mod.gov.ua/news/spilna-zayava-grupi-lideriv-koaliczij-spromozhnostej-1

Міністерство оборони України. (2025b, 11 квітня). У межах формату «Рамштайн» створено Коаліцію радіоелектронної боротьби. https://mod.gov.ua/en/news/a-newly-formed-electronic-warfare-coalition-has-been-launched-within-the-framework-of-the-ramstein-format

Міністерство оборони України. (2025c, 28 лютого). Коаліція дронів оголосила третій міжнародний тендер: запрошуються українські

компанії. https://mod.gov.ua/news/koalicziya-droniv-ogolosila-tretij-mizhnarodnij-tender-zaproshuyutsya-ukrayinski-kompaniyi

Міністерство оборони України. (2026a, 26 квітня). Чотири роки формату «Рамштайн»: понад $150 млрд допомоги та системне посилення оборони України. https://mod.gov.ua/news/chotiri-roki-formatu-ramshtajn-ponad-150-mlrd-dopomogi-ta-sistemne-posilennya-oboroni-ukrayini

Міністерство оборони України. (2026b, 3 січня). The Ministry of Defence secured over $6 billion for Ukraine's defense industry in 2025. https://mod.gov.ua/en/news/the-ministry-of-defence-secured-over-6-billion-for-ukraine-s-defense-industry-in-2025

Президент України. (2026, 30 березня). Україна та Болгарія підписали Угоду про співробітництво у сфері безпеки. https://president.gov.ua/news/ukrayina-ta-bolgariya-pidpisali-ugodu-pro-spivrobitnictvo-u-103613

Сухорольський, П., & Сухорольська, І. (2024). The public diplomacy of Ukraine in wartime: A path to reputational security. Eastern Journal of European Studies, 15(SI), 268–291. https://doi.org/10.47743/ejes-2024-SI13

Beach, D., & Pedersen, R. B. (2019). Process-tracing methods: Foundations and guidelines (2nd ed.). University of Michigan Press.

Drab, L., & Żakowska, M. (2024). Defence diplomacy in the war in Ukraine – cooperation and challenges. Small Wars Journal. https://smallwarsjournal.com/2024/06/11/defence-diplomacy-war-ukraine-cooperation-and-challenges/

Drezner, D. W. (2022). How not to sanction. International Affairs, 98(5), 1533–1552. https://doi.org/10.1093/ia/iiac065

Farrell, H., & Newman, A. L. (2019). Weaponized interdependence: How global economic networks shape state coercion. International Security, 44(1), 42–79. https://doi.org/10.1162/isec_a_00351

G7. (2023, July 12). Joint Declaration of Support for Ukraine. GOV.UK. https://www.gov.uk/government/publications/g7-joint-declaration-of-support-for-ukraine-12-july-2023/joint-declaration-of-support-for-ukraine

George, A. L., & Bennett, A. (2005). Case studies and theory development in the social sciences. MIT Press.

Giumelli, F., Hoffmann, F., & Książczaková, A. (2021). The when, what, where and why of European Union sanctions. European Security, 30(1), 1–23. https://doi.org/10.1080/09662839.2020.1797685

Haesebrouck, T. (2024). EU member state support to Ukraine. Foreign Policy Analysis, 20(2), orae005. https://doi.org/10.1093/fpa/orae005

Hudson, V. M. (2005). Foreign policy analysis: Actor-specific theory and the ground of international relations. Foreign Policy Analysis, 1(1), 1–30. https://doi.org/10.1111/j.1743-8594.2005.00001.x

Krahmann, E. (2003). Conceptualizing security governance. Cooperation and Conflict, 38(1), 5–26. https://doi.org/10.1177/0010836703038001001

Maksak, H. (2024). Capability coalitions: From addressing Ukraine's immediate needs to a long-term vision of regional cooperation. Future Europe, 5(1), 45–50. https://feu-journal.eu/issues/issue-5/capability-coalitions-from-addressing-ukraines-immediate-needs-to-a-long-term-vision-of-regional-cooperation/

Martill, B., & Sus, M. (2025). Winds of change? Neoclassical realism, foreign policy change, and European responses to the Russia-Ukraine War. The British Journal of Politics and International Relations, 27(4), 1129–1152. https://doi.org/10.1177/13691481241280170

Massie, J., & Tallová, B. (2025). Suckers and free riders: The determinants of military burden-sharing in the Russo-Ukrainian war. Contemporary Security Policy, 46(4), 913–947. https://doi.org/10.1080/13523260.2025.2518941

Meissner, K. (2023). How to sanction international wrongdoing? The design of EU restrictive measures. The Review of International Organizations, 18(1), 61–85. https://doi.org/10.1007/s11558-022-09458-0

Myronov, I. (2026). Strategic assistance in wartime as a multidimensional instrument of international support. Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI, 12, 17–28. https://doi.org/10.26693/ahpsxxi2026.12.017

Mälksoo, M. (2024). NATO's new front: Deterrence moves eastward. International Affairs, 100(2), 531–547. https://doi.org/10.1093/ia/iiae008

NATO. (2024, July 10). Washington Summit Declaration. https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2024/07/10/washington-summit-declaration

NATO. (2026). Relations with Ukraine. https://nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/relations-with-ukraine

NATO–Ukraine Joint Analysis, Training and Education Centre. (2026, February 17). One year later: Advancing NATO's and Ukraine's transformation. https://www.jatec.nato.int/article/jatec-one-year/

Pedersen, R. B. (2023). Small states shelter diplomacy: Balancing costs of entrapment and abandonment in the alliance dilemma. Cooperation and Conflict, 58(4), 441–459. https://doi.org/10.1177/00108367231164497

Riddervold, M., & Rieker, P. (2024). Finally coming of age? EU foreign and security policy after Ukraine. European Security, 33(3), 497–516. https://doi.org/10.1080/09662839.2024.2376616

Shevchenko, Y., & Herd, G. P. (2025). Ukraine's bilateral security assistance agreements: Implications for a European "reassurance and deterrence" force for Ukraine? Connections: The Quarterly Journal, 24(2), 93–110. https://doi.org/10.11610/Connections.24.2.06

Yin, R. K. (2018). Case study research and applications: Design and methods (6th ed.). SAGE.

Zhakun, M. (2025). Contemporary wartime diplomacy in action: The international legal context of Ukraine–European Union relations. Uzhhorod National University Herald. Series: Law, 91(5), 112–118. https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.5.16

References

Banchuk-Petrosova, O. V., Kravchenko, O. V., & Zherebiatnikova, I. V. (2026). Diplomatic instruments of Ukraine in wartime: International support and foreign policy priorities. International and Political Studies, 41, 13–23 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.32782/2707-5206.2026.41.1

Beach, D., & Pedersen, R. B. (2019). Process-tracing methods: Foundations and guidelines (2nd ed.). University of Michigan Press.

Buzarov, A. (2024). Ramstein results for the outlines of a new international security architecture. Grani, 27(6), 21–28. https://doi.org/10.15421/1724108

Drab, L., & Żakowska, M. (2024). Defence diplomacy in the war in Ukraine – cooperation and challenges. Small Wars Journal. https://smallwarsjournal.com/2024/06/11/defence-diplomacy-war-ukraine-cooperation-and-challenges/

Drezner, D. W. (2022). How not to sanction. International Affairs, 98(5), 1533–1552. https://doi.org/10.1093/ia/iiac065

Farrell, H., & Newman, A. L. (2019). Weaponized interdependence: How global economic networks shape state coercion. International Security, 44(1), 42–79. https://doi.org/10.1162/isec_a_00351

G7. (2023, July 12). Joint Declaration of Support for Ukraine. GOV.UK. https://www.gov.uk/government/publications/g7-joint-declaration-of-support-for-ukraine-12-july-2023/joint-declaration-of-support-for-ukraine

George, A. L., & Bennett, A. (2005). Case studies and theory development in the social sciences. MIT Press.

Giumelli, F., Hoffmann, F., & Książczaková, A. (2021). The when, what, where and why of European Union sanctions. European Security, 30(1), 1–23. https://doi.org/10.1080/09662839.2020.1797685

Haesebrouck, T. (2024). EU member state support to Ukraine. Foreign Policy Analysis, 20(2), orae005. https://doi.org/10.1093/fpa/orae005

Hrytsenko, A. (2021). Foreign policy instruments for the protection of national security. International Relations, Public Communications and Regional Studies, 2(10), 5–23 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.29038/2524-2679-2021-02-05-23

Hudson, V. M. (2005). Foreign policy analysis: Actor-specific theory and the ground of international relations. Foreign Policy Analysis, 1(1), 1–30. https://doi.org/10.1111/j.1743-8594.2005.00001.x

Kaptan, M. V. (2025). Ukraine's bilateral security agreements as an instrument for countering Russian aggression: A legal assessment. Scientific Bulletin of Kherson State University. Series "Legal Sciences", 1, 42–46 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2025-1-7

Krahmann, E. (2003). Conceptualizing security governance. Cooperation and Conflict, 38(1), 5–26. https://doi.org/10.1177/0010836703038001001

Lozinska, S. V. (2026). Bilateral security agreements of Ukraine and diplomacy as factors in the transformation of international law in wartime. Analytical and Comparative Jurisprudence, 3(3), 425–429 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.03.3.60

Maksak, H. (2024). Capability coalitions: From addressing Ukraine's immediate needs to a long-term vision of regional cooperation. Future Europe, 5(1), 45–50. https://feu-journal.eu/issues/issue-5/capability-coalitions-from-addressing-ukraines-immediate-needs-to-a-long-term-vision-of-regional-cooperation/

Martill, B., & Sus, M. (2025). Winds of change? Neoclassical realism, foreign policy change, and European responses to the Russia-Ukraine War. The British Journal of Politics and International Relations, 27(4), 1129–1152. https://doi.org/10.1177/13691481241280170

Massie, J., & Tallová, B. (2025). Suckers and free riders: The determinants of military burden-sharing in the Russo-Ukrainian war. Contemporary Security Policy, 46(4), 913–947. https://doi.org/10.1080/13523260.2025.2518941

Meissner, K. (2023). How to sanction international wrongdoing? The design of EU restrictive measures. The Review of International Organizations, 18(1), 61–85. https://doi.org/10.1007/s11558-022-09458-0

Ministry of Defence of Ukraine. (2025a, January 9). Joint statement of the Coalition Leadership Group [in Ukrainian]. https://mod.gov.ua/news/spilna-zayava-grupi-lideriv-koaliczij-spromozhnostej-1

Ministry of Defence of Ukraine. (2025b, April 11). A newly formed Electronic Warfare Coalition has been launched within the framework of the Ramstein format. https://mod.gov.ua/en/news/a-newly-formed-electronic-warfare-coalition-has-been-launched-within-the-framework-of-the-ramstein-format

Ministry of Defence of Ukraine. (2025c, February 28). The Drone Coalition has announced its third international tender, inviting Ukrainian companies to participate [in Ukrainian]. https://mod.gov.ua/news/koaliczi ya-droniv-ogolosila-tretij-mizhnarodnij-tender-zaproshuyutsya-ukrayinski-kompaniyi

Ministry of Defence of Ukraine. (2026a, April 26). Four years of the Ramstein format: Over $150 billion in assistance and sustained strengthening of Ukraine's defence [in Ukrainian]. https://mod.gov.ua/news/chotiri-roki-formatu-ramshtajn-ponad-150-mlrd-dopomogi-ta-sistemne-posilennya-oboroni-ukrayini

Ministry of Defence of Ukraine. (2026b, January 3). The Ministry of Defence secured over $6 billion for Ukraine's defense industry in 2025. https://mod.gov.ua/en/news/the-ministry-of-defence-secured-over-6-billion-for-ukraine-s-defense-industry-in-2025

Myronov, I. (2026). Strategic assistance in wartime as a multidimensional instrument of international support. Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI, 12, 17–28. https://doi.org/10.26693/ahpsxxi2026.12.017

Mälksoo, M. (2024). NATO's new front: Deterrence moves eastward. International Affairs, 100(2), 531–547. https://doi.org/10.1093/ia/iiae008

NATO. (2024, July 10). Washington Summit Declaration. https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2024/07/10/washington-summit-declaration

NATO. (2026). Relations with Ukraine. https://nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/relations-with-ukraine

NATO–Ukraine Joint Analysis, Training and Education Centre. (2026, February 17). One year later: Advancing NATO's and Ukraine's transformation. https://www.jatec.nato.int/article/jatec-one-year/

Pedersen, R. B. (2023). Small states shelter diplomacy: Balancing costs of entrapment and abandonment in the alliance dilemma. Cooperation and Conflict, 58(4), 441–459. https://doi.org/10.1177/00108367231164497

President of Ukraine. (2026, March 30). Ukraine and Bulgaria signed a Security Cooperation Agreement [in Ukrainian]. https://president.gov.ua/news/ukrayina-ta-bolgariya-pidpisali-ugodu-pro-spivrobitnictvo-u-103613

Riddervold, M., & Rieker, P. (2024). Finally coming of age? EU foreign and security policy after Ukraine. European Security, 33(3), 497–516. https://doi.org/10.1080/09662839.2024.2376616

Shevchenko, Y., & Herd, G. P. (2025). Ukraine's bilateral security assistance agreements: Implications for a European "reassurance and deterrence" force for Ukraine? Connections: The Quarterly Journal, 24(2), 93–110. https://doi.org/10.11610/Connections.24.2.06

Sukhorolskyi, P., & Sukhorolska, I. (2024). The public diplomacy of Ukraine in wartime: A path to reputational security. Eastern Journal of European Studies, 15(SI), 268–291. https://doi.org/10.47743/ejes-2024-SI13

Yin, R. K. (2018). Case study research and applications: Design and methods (6th ed.). SAGE.

Zhakun, M. (2025). Contemporary wartime diplomacy in action: The international legal context of Ukraine–European Union relations. Uzhhorod National University Herald. Series: Law, 91(5), 112–118. https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.5.16

Zubchyk, O., & Ruban, Y. (2024). Economic diplomacy as a mechanism of public management of state competitiveness in the context of national security of Ukraine. Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. National Security, 1(1), 19–25 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.17721/3041-1912.2024/1-2/11

Отримано редакцією журналу / Received: 28.04.2026
Прорецензовано / Revised: 15.05.26
Схвалено до друку / Accepted: 18.06.26
Опубліковано / Published: 30.06.26

Grygorii SYTNYK, DSc (Public Administration), Prof.
ORCID ID: 0000-0002-3083-5733
e-mail: grygorii.sytnyk@knu.ua
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Daryna MAIIER, PhD Student
ORCID ID: 0009-0008-6034-7184
e-mail: ukrdar@gmail.com
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

TRANSFORMATION OF UKRAINE'S FOREIGN POLICY ACTIVITY AS A NATIONAL SECURITY INSTRUMENT

Background. ***Russia's full-scale aggression has not only intensified Ukraine's diplomatic activity but has also changed the functional place of foreign policy activity within the national security system. International interaction is increasingly connected directly with the acquisition of weapons, development of defence production, personnel training, access to technologies, institutionalisation of long-term support and the use of combat experience. The aim of the article is to identify and theoretically generalise the features of the transformation of Ukraine's foreign policy activity as an instrument of national security during the Russo-Ukrainian war, determine the mechanisms through which foreign policy decisions and international interaction are transformed into national security capabilities, and establish their significance for national security in wartime and in the long-term perspective.***

Methods. ***The study applies a qualitative multiple-case study design, structured focused comparison and elements of process tracing. The empirical period covers 24 February 2022 to 30 September 2026. Cases are grouped into three types of mechanisms: coalition-capability, resource-industrial and institutional-security.***

Results. ***Analysis of the UDCG/Ramstein format, capability coalitions, the Drone Coalition, the Danish Model, Build with Ukraine, bilateral security agreements, NSATU and JATEC shows that Ukraine's foreign policy activity is increasingly involved in creating, sustaining and adapting concrete security capabilities. Seven recurring characteristics are identified: capability orientation; coalition-network character; shortening of the causal chain between a diplomatic decision and capability formation; cross-sectoral integration; adaptability; institutionalisation; and Ukraine's gradual transition from predominantly receiving assistance to co-producing security. A causal-functional model is proposed that links a security need, foreign policy articulation, international coalition-building, institutionalisation, mobilisation of resources, capability formation, practical application, feedback and adaptation.***

Conclusions. ***In 2022–2026, Ukraine's foreign policy activity acquired a pronounced capability-oriented dimension. The greatest long-term potential is demonstrated by mechanisms that create durable institutional, industrial, technological and learning linkages between Ukraine and its partners and can be integrated into the national security system.***

Keywords: ***Russo-Ukrainian war; international coalitions; defence diplomacy; military capabilities; defence-industrial cooperation; institutionalisation; strategic adaptation.***

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

Григорій Ситнік є рецензентом видання, тому не брав участі у рецензуванні цієї статті.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.

Hryhorii Sytnyk is a reviewer for this journal, therefore did not participate in the peer review of this article.